

Ræða um Noregskonunga í heimsókn til Noregs í september 1961

Bjarni Benediktsson – Stjórn­mál – Noregur – Noregskonungur – Noregskonungar – Menning – Heimsókn – Fólksflutingar – Saga - 1961

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360

Ræður

Askja 4-5, Örk 1

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Lordag

Rjáu Bjarni Benediktsson

Det var hyggelig á tilse
pá deg ígjær, og det var glæde-
lig á høre at dū var farnagð
med brestket í Oslo.

Jeg hventer deg kl 12.⁰⁰ tirs-
dag for en rúndtur p^o Universitetet etc.

Pá den íslandske ambassades
mottakelse p^o mandag vil jeg gjere
komme. Skulle det mot all
sannsynlighet væe enná en
plass ledig hos ambassadören
tillater jeg meg á foreslå at

det blir bedt en gjest til,
nemmerlig direktör Kr. Ottosen
i Studentersamskipnaden, Vramien-
braguen 11.

Direktor Ottosen som er sjef
for Universitetets velferdsorganisasjon,
har i det stille hjulpet svært
mange islandske studenter
i Oslo.

Men antakelig er det allerede
fjullt tuis hos ambasadören,
og da kan innbydelsen vente
til neste gang du er i Oslo.

Bestulsen fra

Jonas

2)

manast fleira : huga, þó at okkar
gefint ekki þvi á at skota nema
litit af þvi, sem : Norgei er at
sjá. En vit erum þingast þomur,
af svo mi segja : þilgrims þir, á
stat þar sem mikil saga hefur
þvíst um og þvurvetna þar sem
gott líkka hefur ~~þvíst~~ lífat og
strítt ~~þvíst~~ frá örfi vtrra,
er stat, sem þó a.t.v. er

og dug mikit

sögnrikari

þvíst : hugum íslensku
þjótavinnu er þinnur norður.
þvíst at þvi þjó þvásti íslensku
landvinnu matvinnu þvíst
Amarrson. Þá matu, sem
þvístu settist at á Íslandi,
man þar land og vart þar
met fasti mýrnu þjótur. At
viss þvístu vit ekki lengur at
þvístu at þvístu þvístu þvístu
og þvíst þvístu þvístu þvístu
þvístu er samt getum vit met
vissu sagt, at allir Íslendingar
í dag eru af þvístu þvístu
slíka er blótþvístu þvístu
þvístu þvístu.

Allir Íslendingar
eru af þvístu þvístu
þvístu, slíka er
blótþvístu þvístu
þvístu þvístu
þvístu

3)

Frá þessum Snjóólfs til Þólauds og
 aðdraganda þessum er skilyrt :
 Landnáma bóka. frá sögu skal og
 elski meira hér en hinn helur :
 sem á sér bla vaur vaurleika og
 gotsaegon. Um vaur vaurleikam
 þarf elski at elst. um þess
 þess til þessa : skilur þess.
 inna vitni.

En gotsögnin er greipt : þess
 þess einasta Þólauds. Land-
 náma sérin, at eftir þessum
 þessum föstbrættum Snjóólfs og
 Gjörlífs vit Atla jarl á þessum
 og um þess föst þess at
 leita lands þess, en Gjörlí-
 Flóki heft : þess og þess
 Þólaud kallat. þess þess
 leudit og vaur þess einu vaur.
 En þessum þessum eftir þess
 Snjóólfs at blót : miltur og
 leitat : sér þessum þessum
 sér. En Gjörlífs vaur elski
 blót. Frá þessum vaur : Snjóólfi
 til Þólauds. Þessum vaur þessum
 þess föstbrættum eftir til Þó

41

lands. Þá er Þingöllur sí 'Gö-
land skaut hann fyrir burt
öndvegissúlum sínum til heilla
sín. Hann mælt: svo fyrir, at
hann skufdi frá byggja, er síkunn
hann í land. Þar fót ekki
fyrir er Þingöllur haft: at
því síni drólit þrjú saman
á 'Gölandi, at menn hans fundu
öndvegissúlum og tók
hann sín bústat, frá sem
þar landurt. Þann stat nefndi
hann Reykjavík.

'G Landnámabók, sem ritut er
brotspor) var þessum sta þjórum
öldum eftir landnámi Þingólfs
sagði, at öndvegissúlum sína
er: eldhris í Reykjavík. Þann
innar hlafa verit rit frá
bundna. Úr samleikasgildi þessu
vertu aldrei skort, þu gjört er,
at talit hefur verit at at ri
máttarvöld rit: landnámi Þingólfs
og vali hans á þess stat. Gafu gjört
er, at nokkur vali hefur þótt
leika á því, at statar valit
veri at öllu þessu. Þess vegna

5)

er þeim mun
merkilegri og
þar á sig spásæm-
leik, þegar heft
er: þessa

er heft efti: Glavla, þessi
Þugólfur: Til: ills höfnum vir
þarit mun gótt hefur, er vir
skulum þessara iðnes þetta.
Glinn skamm síni völdurssögu
skilki ekki á kvörtun höfningja,
sem hann tók efti á berðing
götanna. Þessi þessara þetta
: ~~er spásæm~~ þessi at mun þar
munandi, sem þessi var rituð, er
Reykjavík ekki lengur atretur
þessu nætur höfningja. Þessi
atku: þessu gótt hefur,
sem Þugólfur hefti: Gfingit.
þar er ekki þessu er löngur
atku at mun miðja 18. öld
at vegur Reykjavíkur höfnt
á nið. [þar er ~~þessi~~
og endurneison] at þessi
og endurneison laudrins alls.
Þetta hefur þetta tveunt þessu
at. Ni er Reykjavík höfnt-
statar sjálfstatar ^{islandsping} þessi,
[þessi] þessi at göngum mun
Atalstræt: höfnt þessa þessi.

Þessi þessi at
vita, þessi þessi
Þugólfur hefti statit og

6)

Sömu börnin
og áttu líkur
sér, þar sem
mi stöndum vit.
Þetta er þetta Elfin
at þau höfðu
með foreldrum
sinnum flutt úr
hit sívika hafa
líkur þau

heim kynnur
til laudris, þar
sem hann var
stillað heilla
þjóta. Þetta
með því fandi
þáttu á, þetta
abben, fandi löngun.
Þetta er vit vera
kennir heim, þar
vit mi dveljum með
þessu og hofum
þetta er vit á síð hafi.

þá gíngum vit sama stigi
og Þugólfr og menn hans
fyrsti trúta frá þá sinnu
til sjávar. En í dag líka
vefurisk börn sér í sötrum
í vaxi á sama hölmum og
börn ~~þess~~ Þugólfs höfu
fyrsta barnaleikna á Íslandi
á hölmum þar sem stutta
hans stundir, ^{þetta er} sér hin sama
og veist er hér, þar sem
hann stundir hjartmikill og
linbeittur og ískelfdur horfu
vit á ^{þetta er} þetta hafi
sér flutt: hann frá sinnu þómu

Íslandingar eru tengdir

Harðmönnum, ötal vegu:
Með skýðleika, rögu, svipatri
menninu, samþögnun þessu
hatti og höggumum. Þugólfr
Annarson er í mynd alla þessa,
þar sem þetta er allra fandi þessu
þar at hann kom at öðrum
Íslandi og byggði fyrsta
landit, svo at en sé vituð
til laudris ma þó þau.

71

eftir nær
11 hundruð aldri

Endan komu Snególfs Arnarsonar
til sinna fonna heima kynna / tákna
~~þá þingiga~~ þó þingiga þessum skilur-
ing þó þingiga á upp haf-
sinu, á tengslum okkar við
heima norðan þjótt og þakki
okkar þessum alla þá þessum
magn, sem heima hefur verið
okkar best: ut fonna og
magn.

Með þessum Snególfs Arnar-
sonar at eilífu standa vörð
um þessum öryggandi vináttu
Norðmannna og þó þingiga!

Lesin í Rindal 18. sept. 1961.
Birt í Mbl. 1961.

Noregur er stórfenglegt og fagurt land. Þess vegna koma tugþúsindir ferðalanga ár hvert til landsins, þótt þeir ella viti lítið um það og hafi engin tengsl við hina norsku þjóð, til að skoða fegurð þess og mikilleik.

Noregur er einnig söguríkt land. Það eru fleiri en Magnús konung Ólafsson, sem fýsir að sjá steininn á Stiklastöðum, þar sem Ólafur hinn helgi féll. Minningin um hugdirfö og framsýni þingmannanna á Eiðsvelli lifir enn í hugum frjálsra manna víðsvegar utan Noregs. Og karlmenska Hákonar konungs á okkar dögum hefur veitt konungsdæminu nýjan styrk, ekki einungis í Noregi heldur hvarvetna þar sem þeir stjórnarhættir eru hafðir. Á meðan fagrar bókmentir og listir eru í heiðri höfð, munu nöfn Björnssons, Ibsens, Griegs og Munchs vera uppi og aðkomumenn sækjast eftir að sjá heimkynni þeirra eða verk.

Við, þessi fámenni hópur, sem hingað er kominn í dag, höfum allt þetta og margt fleira í huga, þó að okkur gefist ekki færi á að skoða nema lítið af því, sem við vildum sjá. En við erum komin hingað sérstakra erinda, ef svo má segja, í pílagrímsför.

Við vitum, að aðrir staðir í Noregi eru fjöl-sóttari af erlendum ferðalöngum. Við vitum einnig, að í hugum Norðmanna eru aðrir sögustaðir nafnkunnari en þessi, því að hér hefur einkum gerst sú saga, að

frá örófi vetra hefur hér búið gott og dugmikið fólk, sem hefur lifað sínu lífi, erfiðu eða auðveldari eftir því, sem högum þjóðarinnar var háttað, og oft er minst sagt frá þeim, sem farsælastir eru.

En hér bjó einnig fyrir 1100 árum Ingólfur Arnarson ásamt húsfreyju sinni Hallveigu Fróðadóttur. Þau fluttu úr landi og gerðust landnámsmenn í nýju landi - Íslandi. Ingólfur er frægastur allra landnámsmanna, eins og í hinni fornu Landnámabók segir, því að hann kom að óbyggðu landi og byggði fyrstur landið. Hann varð sannur faðir íslenzku þjóðarinnar, því að með vissu eru allir núlifandi Íslendingar af honum komnir.

Á frásögninni af landnámi Íslands er í senn blær raunveruleika og helgisagnar. Þegar Landnámabók er rituð sennilega á 13. öld hefur verið talið, að æðri máttarvöld hafi ráðið för Ingólfs til Íslands. Hann og næstu afkomendur hans höfðu allir á þeim mikla trú, hver með þeim hætti, er hans tíma var uppi.

Áður en Ingólfur afréð að hverfa frá heimkynnum sínum leitaði hann sér heilla um forlög sín að blóti miklu. Fréttin vísaði honum til Íslands.

Næsta vor hélt hann til Íslands og er hann sá landið skaut hann fyrir borð öndvegissúlum sínum til heilla sér. Valdi hann sér bústað, þar sem þær bar að landi, þótt þrjú ár tæki að leita þeirra. Þær fundust á þeim stað, sem Ingólfur nefndi Reykjavík, þar bjó Ingólfur og afkomendur hans, svo lengi sem

sögur greina.

Fyrr og síðar hefur menn furðað á, að Ingólfur, hinn fyrsti landnámsmaður, skyldi velja sér bústað í Reykjavík. Í hinni þurru, stuttaralegu frásögu Landnámu heyrir almannarómur í þessum orðum Karla, annars þrælsins, sem fann öndvegissúlurnar:

Til ills höfum vér farið um góð héruð, en vér skulum byggja útnes þetta.

Þessi ummæli er skráð fjórum öldum eftir að þau eiga að hafa verið sögð. Við vitum ekki, hver þá bjó í Reykjavík og er okkur þó enginn tími fyrri alda sögu Íslands betur kunnur af samtíma-heimildum en sá. Það sýnir, að þá var Reykjavík ekki sérstakt höfðingjasetur. Þeir bjuggu þá og lengi síðar í hinum "góðu héruðum", er Ingólfur fór um og valdi ekki.

Þegar menn þá spurðu sjálfa sig af hverju Ingólfur hefði hafnað hinum "góðu héruðum" og velja "útnesið" var svarið, að þar fann hann öndvegissúlurnar. Til sannindamerkis var það, að á tímum sagnritarans stóðu öndvegissúlurnar enn í eldhúsi í Reykjavík. Höfðinginn, sem allra kosta átti vöð, valdi sér eftir æðri handleiðslu bústað, sem hinn skammsýni nöldursseggur sá fáa kosti við.

Þessi frásaga er ekki einungis merkileg helgisögn heldur felst í henni furðulegur spádómur um framtíðina. Hún er rituð á þrettánda öld. Þá hafði verið hljótt um Reykjavík frá því að gat um þriðja eða fjórða ættlið frá Ingólfi. Síðan má segja, að Reykjavík hafi enga þýðingu í sögu Íslands fyrr en á miðri átjánduöld.

Þá hefst vegur Reykjavíkur á ný, jafnsnemma og endurreisn landsins alls. Síðan hefur þetta tvennt fylgst að. Nú er Reykjavík staðurinn, þar sem öndvegissúlur Ingólfs flutu að landi, höfuðstaður sjálfstæðrar íslenzkrar þjóðar.

Enn þykjumst við vita, hvar bær Ingólfs hafi staðið, þegar við förum um Aðalstræti höfuðborgar okkar, þá göngum við sama stíginn og Ingólfur og menn hans fyrstir trúðu frá bæ sínum til sjávar. Enn leika reykvísk börn sér á sama hólnum, þar sem börn Ingólfs höfu fyrstu barnaleikina á Íslandi. Sömu börnin og áður léku sér á vellinum þar sem nú stöndum við. Leikvangur þeirra á Íslandi var einmitt á hólnum, þar sem mynd föðurs þeirra, Ingólfs, hefur nú staðið aldar þriðjung, eins og hún mun héðan í frá horfa yfir hinn fyrsta leikvang þeirra og hans sjálfs hér í Rivedal.

En það var ekki einungis, að Ingólfur, hinn fyrsti og frægasti landnámsmaður Íslands, sliti hér barnsskóm og léki sér um völl, heldur var það og hér sem fréttin vísaði honum til Íslands. Hann leitaði hennar sér til heilla og hún varð til þess, að hann gerðist ættfaðir heillar þjóðar.

Hvort sem við trúum hinum gömlu sögum, sem í Landnámabók eru skráðar bókstaflega eða ekki, þá höfum við öll það fyrir satt, að einmitt hér í Rivedal hafi fyrst af öllum stöðum verið mælt fyrir heill Íslands og hér var ^{með vissu} tekin sú ákvörðun, sem saga byggðar á Íslandi verður rakin til.

Við Islendingar erum ^Xtengdir Norðmönnum og Noregi á ótal vegu. Frá Noregi komu forfeður okkar og héðan tóku þeir með sér tungu sína, ^{og sist viljum gleta.} sem við enn tölum. Hingað sóttu þeir uppistöðu í réttarskipun sína, sem við enn erum stoltir af. Til Íslands fluttu þeir með sér forna norska menningu, sem í mynd Eddu-kvæða og frásagna Snorra Sturlusonar er enn hluti af uppeldi okkar og hugarheimi. Um fram allt höfum við fengið að erfðum frá Norðmönnum seiglu, áræði og sjálfstæðisprá, sem fleytti þjóðinni í gegnum ótal margar aldalangar þrengingar og gerði henni að lokum fært að fylgja norsku fordæmi og endurheimta sjálfstæði sitt og skipa sér í sveit frjálsra þjóða.

Hværgi finnum við betur til skyldleika okkar við Norðmenn né minnumst fremur alls þess, sem við eigum þeim að þakka, en á þeim stað er nú stöndum við. Þessvegna erum við komnir hingað í pílagrímsferð. Við erum fáir, en við erum fulltrúa heillar þjóðar, þótt lítil sé. Því að við erum hér staddir til að fullnægja þessari ákvörðun Alþingis Íslendinga:] "Alþingi ályktar að fela ríkisstjórninni að gera nauðsynlegar ráðstafanir til að afsteypa af styttnu Einars Jónssonar af Ingólfi Arnarsýni verði reist í Rivedal, Dalsfirði í Noregi og afhent Norðmönnum að gjöf frá Íslendingum sem tákni

óbrotgjarnar viðáttu þjóðanna."

Í greinargerð þessara ^vályktunar Alþingis segir:
"Viðá í Noregi verður vart einlægrar vináttu til Íslendinga og hvergi þó fremur en í hinum fornu heimkynnum Ingólfs Arnarsonar. Íslendingar finna og hvergi betur til hinna nánu banda ætternis og vináttu, er tengja þá norsku þjóðinni. Þykir fara vel á því, að hin sama myndastytta af Ingólfi Arnarsyni, sem gnæfir yfir bæjarstæði hans í Reykjavík, verði einnig reist í Rivedal til merkis um og staðfestingar á vinarhug Íslendinga til sinnar norsku frændþjóðar."

Að svo mæltu afhendi ég þessa gjöf, eins og mér hefur verið falið.

Megi ímynd Ingólfs Arnarsonar, í steini hér í Rivedal og Reykjavík, en þó einkum í huga alinna og óborinna, að eilífu minna Íslendinga á upphaf sitt og standa öruggan vörð um óbrigðula vináttu þeirra og Norðmanna.

Svo sem kunnugt er fór ég ásamt fleirum til Noregs um miðjan september s.l. til að afhenda þar myndastyttu Ingólfs Arnarsonar, sem reist hafði verið samkvæmt ályktun Alþingis í hinum fornu heimkynnum Ingólfs. Sú för mun fyrir margra hluta sakir verða mér og öllum þátttakendum öðrum minnisstæðari en flest annað, er fyrir okkur hefur borið. Einlæg vinátta fólksins í áttögum hins fyrsta landnámsmanns hrærði huga okkar allra og fóru margvísleg merki hennar langt fram úr því, sem nokkur hafði gert ráð fyrir. Náttúrufegurð á þessum slóðum er mikil og því tilkomumeiri í augum Íslendinga, sem við vitum og finnum, að þar erum við á okkar eigin ættarslóðum. Samhugur á meðal ferðafélaganna á Heklu var með afbrigðum góður frá upphafi til enda, að ógleymdri umhyggju og forsjá skipshafnarinnar á Heklu undir frækilegri stjórn Ásgeirs heitins Sigurðssonar, sem með sviplefum hætti andaðist rétt áður en leggja átti frá Noregi út á hafið að nýju.

Svo sem heyra má, sækja á mig margar minningar úr þessari eftirminnilegu ferð. Tilætlunin var þó ekki að rifja þær upp heldur að gera grein fyrir, hvernig það erindi, sem ég er hingað kominn til að flytja, varð til. Skömmu áður en lagt var af stað frá Íslandi bárust mér tilmæli um að tala á samkomu, er norsk-Íslenzka félagið í Osló og norræna félagið þar, hugðust^(að)efna til í hátíðasal Oslóarháskóla hinn 24. september. Þó að tími væri af skornum skamti og þetta yrði til þess, að ég þyrfti að skilja við ferðafélaga mína fyrr en ég hafði ætlað, varð ég við þessari ósk. Samkoman var haldin svo sem ætlað hafði verið, var vel sótt og lýsti miklum vinarhug í garð Íslendinga.

Margir Norðmenn, er hér eiga kunningja, og Íslendingar búsettir í Noregi komu til mín og báðu mig fyrir kveðju heim til Íslands. Sérstaka ánægju vakti ^{af} formaður Norræna félagsins, Groth bókaútgefandi, skýrði frá því, að norska kennslumálaráðuneytið hefði þá rétt áður gefið út fyrirmæli, sem heimila kennslu nútíma íslenzku í norskum skólum.

Um erindi mitt er það að segja, að það var samið fyrir norska áheyrendur en ekki íslenzka, en að sjálfsögðu var ekkert í því, sem Íslendingar ekki mega heyra. Þess vegna varð ég við tilmælum útvarpsstjóra um að flytja það hér í útvarpið, og hefst það nú:

Norge er et storslagent og vakkert land. Av den grunn kommer det hvert år titusener av turister til landet, enda de ellers vet lite om det og ikke har noen forbindelse med det norske folk, for å beskue dets skjönhet og storhet.

Norge er også et land med en rik historie. Det er flere enn kong Magnus Olavsson som lengter etter å se stedet på Stiklestad der Hellig-Olav falt. Minnet om Eidsvolls-mennenes mot og framsyn er ennå levende blant frie menn langt utenfor Norges grenser. Og i våre dager har Kong Haakon VII's mot og kraft gitt kongedömmet en ny styrke, ikke bare i Norge men overalt der den monarkiske styreform er beholdt. Så lenge skjönnlitteratur og skjönne kunster holdes i heder, vil Björnsons, Ibsens, Griegs og Munchs navn aldri bli glemt, og tilreisende vil trakte etter å få se deres hjem eller verker.

Vi, denne fåtallige flokk, som er kommet hit i dag, har alt dette og mye mer i tankene, selv om vi bare får anledning til å beskue en liten del av det vi ville se. Men vi er kommet hit i et spesielt ærend - på pilegrimsreise, om en tør uttrykke seg slik.

Vi vet at andre steder i Norge er mer besøkt av utenlandske turister. Vi vet også at for nordmennene er andre historiske steder mer berömte enn dette, for dette steds historie er först og fremst historien om gode og dyktige mennesker som har bodd her fra tidenes

morgen og levd sitt liv her, tungt eller lett etter som forholdene var i landet, og ofte berettes minst om dem som er lykkeligst.

Men her bodde også for 1100 år siden Ingólfur Arnarson med sin hustru Hallveig Fróðadóttir. De flyttet fra landet og ble landnámsmenn i et nytt land - Island. Ingólfur er den mest navngjetne av alle landnámsmennene, slik det fortelles i den gamle Landnámabók, for han kom til et ubygde land og var den første som bygde landet. Han ble en sann far for det islandske folk, for alle nålevende islendinger stammer med visshet fra ham.

Over fortellingen om landnámet på Island ligger det både et skjær av virkelighet og av legende. Da Landnámabók skrives, sannsynligvis i det 13. århundre, tror man at høyere makter har bestemt Ingólfs reise til Island.

Før Ingólfur besluttet å forlate sin hjemstavn, rådspurte han gudene om sin framtid i et stort blot. Gudene viste ham til Island.

Neste vår drog han til Island, og da han så landet, kastet han høysetestolpene sine over bord til varsel for seg. Han valgte seg bosted der de kom i land, skjönt det tok tre år å finne dem. De ble funnet på det stedet som Ingólfur kalte Reykjavik; der bodde Ingólfur og hans nærmeste etterkommere.

Både før og siden har man undret seg over at

Ingólfur, den förste landnåmsmannen, skulle velge seg bosted i Reykjavik. I Landnåmas törre, korte beretning kan man höre ~~en~~ ^{en} ~~er~~ ^{er} ~~elminnelig~~ ^{erminnelig} oppfatning i disse ordene til Karli, den ene av de to ~~(vællene)~~ som fant høysetestolpene:

Det gjør vondt verre at vi har dratt gjennom gode landområder når vi skal bygge dette utneset.

Denne omtalen er skrevet ned fire århundrer etter at den skal være fremkommet. Vi vet ikke hvem som da bodde i Reykjavik, til tross for at ingen periode i Islands eldre historie er oss bedre kjent fra samtidige kilder enn denne. Det viser at dengang var ikke Reykjavik noe særskilt hövdingesete. Hövdingene bodde da og lenge etter i de "gode landområdene", som Ingólfur drog igjennom og ikke valgte.

Når man så spurte seg selv hvorfor Ingólfur hadde vraket de "gode landområdene" og valgt "utneset", ble det svart at der fant han høysetestolpene. Det tjente som bevis at høysetestolpene på historieskriverens tid ennå stod i eldhuset i Reykjavik. Hövdingen, som hadde alt å velge mellom, valgte seg ved høyere maktens förelse et bosted som den kortsynte surmule så få fordeler ved.

Denne beretning er ikke bare en merkelig legende; den gjemmer også i seg en forunderlig spådom om framtiden. Den er skrevet i det trettende århundre. Da hadde det vært taust om Reykjavik siden tredje eller fjerde generasjon etter Ingólfur. Siden, tör en si,

har ikke Reykjavik noen betydning i Islands historie før enn ved midten av det attende århundre. Da kommer Reykjavik til heder og verdighet på ny, samtidig med hele landets gjenreisning. Siden har disse to ting fulgt hinannen. Nå er Reykjavik, stedet hvor Ingólfs høysetestolper flöt i land, hovedstaden til et selvstendig islandsk folk.

Ennå mener vi å vite hvor Ingólfs gård har stått; når vi går nedover vår hovedstads Aðalstræti, går vi den samme stien som Ingólfur og hans menn tråkket fra gården sin ned til sjöen. Ennå leker reykjavikske barn på den samme haugen hvor Ingólfs barn begynte de første barnelekene på Island. De samme barna som før lekte på vollen vi nå står ved. Deres lekeplass på Island var nettopp på den haugen der stötten med bildet av deres far, Ingólfur, nå har stått i en mannsalder, likesom den herfra vil se ut over deres og hans egen første lekeplass her i Rivedal.

Men det var ikke bare det at Ingólfur, den første og mest navngjetne av de islandske landnåmsmenn, her slet sine barnesko og lekte på vollen; det var også her at gudene viste ham til Island. Han rådspurte dem for sin lykkes skyld, og gudenes svar førte til at han ble et helt folks ættefar.

Om vi fullt ut tror på de gamle beretningene som er nedskrevet i Landnámabók eller ikke, så anser vi det alle for sant at nettopp her i Rivedal er det først av alle steder blitt talt for Island lykke, og

her ble med visshet den beslutning tatt som historien om Islands bebyggelse kan føres tilbake til.

Vi islendinger er knyttet til nordmennene og Norge på utallige måter. Fra Norge kom våre forfedre, og herfra tok de med seg sitt tungemål, som vi ennå taler og minst av alt vil miste. Her hentet de grunn-^{ennå}trekket i sin rettsordning, som vi ^{er} stolte av. Til Island tok de med seg gammel norsk kultur, som i form av eddadikt og Snorri Sturlusons beretninger ^{ennå} er en del av vår oppdragelse og ^atænkeverden. Framfor alt har vi fått i arv fra nordmennene seighet, mot og lengsel etter selvstendighet, som brakte folket gjennom århundrelange trengelstider og til slutt gjorde det i stand til å følge det norske eksempel og gjenvinne sin selvstendighet og innta sin plass blant frie nasjoner.

Ingensteds føler vi bedre vårt slektskap med nordmennene, eller minnes vi lettere alt det vi har dem å takke for, enn på det sted vi nå står ved. Derfor er vi kommet hit på pilegrimsreise. Vi er få, men vi er representanter for et helt folk, om det enn er lite. For vi står her for å oppfylle denne beslutningen til det islandske Allting: "Alltinget beslutter å gi regjeringen i oppdrag å treffe de nødvendige foranstaltninger til at en avstøpning av Einar Jónssons støtte av Ingólfur Arnarson blir reist i Rivedal, Dalsfjord i Norge og overrakt nordmennene som gave fra islendingene som tegn på folkenes ubrytelige vennskap."

I redegjørelsen for denne alltingsbeslutning står det skrevet: "Vidt omkring i Norge merker man et oppriktig vennskap til islendingene og intet sted mer enn i Ingólfur Arnarsons gamle hjemstavn. Islendingene föler heller ikke noe annet sted bedre de intime slektskaps- og vennskapsbånd som knytter dem til det norske folk. Man mener det ville passe godt at den samme billedstötte av Ingólfur Arnarson som rager over hans gamle gårds plass i Reykjavik, også blir reist i Rivedal til tegn på og bekreftelse på islendingenes vennsinn til sitt norske frendefolk."

Med disse ord overrekker jeg denne gave, slik jeg har fått det i oppdrag.

Måtte Ingólfur Arnarsons bilde, i steinen her i Rivedal og i Reykjavik, og ikke minst i menneskenes sinn nå og senere, alltid minne islendingene om deres opphav og stå trygg vakt om usvikelig vennskap mellom dem og nordmennene.

Edlin brygt

Slákon ~~konungur~~ kinn VII.

Norvegskonungur hefur etit verið
Íslendingum ^{þingum} ~~hugskotum~~. Slan er
af þeirri att, en lengi veit ríkjum
hér á landi, þatir hans var
Íslendingum mjög velviljatur og
vinzell af þeim og gjallur dróldist
Slákon konungur þá gæsluskipum
hér vit land á eskudögum sínum
og nefndist þá Carl prins ~~og~~
~~er~~ þessi þunni þunni ~~er~~ hans
þrá þeim árum ^{er} þá á lífi.

hér

þessa Nortmann þunni þátt
þessi ~~þessi~~ og Slákon
tók þar vit konungdóm
ná ætja, at Íslendingum
þögurta, svo sem þei ettu
gjallin hlut at, enda löftu
allir þei atburta mikla þyrt-
ingun til kváningan í obba
eignin barattu.

er í þunni

Frá eskudögum [þunni obba
er myndin af þeimur ætja
konungi Nortmannu, þunni hann
steig á land í löftu þunni
vit hlut þunni sínum og met
son sínum í þunni, ~~þunni~~ í
~~þunni~~.

þunni

Þunni mynd af Slákon
konungi ventur þá er
í þunni þunni þunni

af et lisa vísun bókkest meitat.
 at beygja sig undir ok kringvarum
 a bertöku land hans. A þeirri
 þessum stand kvatt hann
 þarastu upp um kvatt gæva
 skyldi og veitt: sitan þá
 þarastu, sem ekki atains
 man halda nafni hans í
 loft: heldur og varpa gjömsu
 afi Norvegs sögu svo þessi
 sem min verður sögt.

~~Þarastu þessu~~
 aðeiga samantega vera

þessum Norvegs sögu a
 samlega ^{heitur} ~~stóran~~ þeirra og
 stolt. þessum og ^{Norvegs sögu} ~~þessu~~
 þessum ~~í þessu~~ heilla okri
 kvattana at og
 fökun vit þessu
 undir þá af þessum
 þessu

En þann mi i
 dag ^{verður} ~~þessu~~ átt at vera
 aldri þessu